

Vědy a filosofie

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2010](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 18. 9. 2010
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 18. 9. 2010

Vědy a filosofie

Žádná věda nemůže kompetentně (tj. v rámci své odbornosti) posoudit, co to je filosofie. To jediné, co mohou vědy posuzovat a zkoumat, jsou jednotliví filosofové, ale jen po některých stránkách – rozhodně nemohou v rámci své odborné vybavenosti posuzovat a zkoumat jejich způsob filosofování. Mohou takového filosofa vážit, měřit jeho výšku, objem těla, rychlost jeho běhu, ale také rychlost a parátnost jeho myšlení, měřit jeho různé (speciální) inteligence, mohou ho dokonce identifikovat geneticky, ale nemohou ho posoudit jakožto filosofa a co do jeho filosofické zdatnosti (leďa co do jeho nedostatků, když ze své kompetence poklesne nebo jí vůbec nedosáhne). Přesto to rádi vědci-specialisté dělají, a přitom si neuvědomují, že to dělají nutně nevědecky. Ovšem s jednou důležitou výjimkou, totiž že jsou sami filosoficky vzdělaní. A tu ovšem ještě záleží na tom, jak rozumíme oné filosofické vzdělanosti. Něco jiného je vědět něco o filosofii, a něco docela jiného je filosofovat. Právě v tom je rozdíl mezi filosofem a historikem filosofie, že historik toho ví o filosofech mnoho, ale nemusí jim –tj. jejich „věci|“, jejich filosofování – dost rozumět. Naproti tomu filosof nemusí a dokonce ani nemusí rozumět všemu, co v rámci své odborné kompetence dělá vědec, ale může a měl by porozumět aspoň rozhodujícím momentům jeho způsobu myšlení. A dělá to ovšem tak, že – za předpokladu jakéhosi předběžného porozumění, oč v dané vědě jde – je schopen myšlenkové postupy vědce nejen sledovat, ale také po některých stránkách (např. logické, taktické a strategické) posuzovat a odhalovat diskrepance a chyby, ale nikoli proto, že by sám k vlastní problematice měl svůj odlišný přístup, ale že přístup a postup vědcům podrobí reflexi – k té má právě jakožto filosof nejen přístup, ale je to jedna z hlavních jeho schopností a povinností.

(Písek, 100918-1.)

100918